

SENČENJE NA DELOVNEM MESTU:

FINSKA, SIUNTIO

Vrtec Lilla Alexis

24. – 26. 3. 2026

Finski šolski sistem je v Sloveniji pogosto izpostavljen kot vzročni primer dobro delujočega šolstva. Številni ga izpostavljajo kot vzor in sistem po katerem se lahko zgledujemo, kadar razmišljamo o vnašanju sprememb v naš, pogosto kritiziran, sistem. Tak renome so Fincem prinesli dobri rezultati V mednarodnih raziskavah PISA. A v zadnjih letih je tudi finski uspeh padel. Podatki PISA 2022 kažejo, da sta na matematičnem področju Finska (484 točk) in Slovenija (485 točk) povsem primerljivi. Na področju naravoslovja Je Finska boljša (511) od Slovenije (500). Največji razkorak je na področju bralne pismenosti, kjer je prav tako Finska boljša (490 točk, Slovenija 469 točk).

Kaj torej Finci delajo drugače? Zelo vesele smo bile, ko smo dobile priložnost obiskati finski vrtec, da bi dobile odgovor na to vprašanje in morda z določenimi spremembami pri našem delu, pozitivno vplivale na razvoj in učenje otrok v našem vrtcu.

Obiskale smo vrtec v manjšem finskem kraju Siuntio, slabih 50 kilometrov zahodno od Helsinkov. Gre za dvojezično skupnost. V njej deluje več javnih vrtcev, ki so po velikosti primerljivi z našimi posameznimi enotami. Večina njih uporablja za učni jezik finščino, eden pa v švedščino. Program dela je v vseh vrtcih enak, ne glede na učni jezik, ki ga vrtec uporablja. Imele pa smo priložnost obiskati oba.

Prva pomembna razlika med Slovenijo in Finsko je, da finski otroci v šolo odhajajo leto kasneje kot otroci v Sloveniji, torej pri starosti 7 let. Zadnje leto pred vstopom v šolo obiskujejo vrtec v isti stavbi kot je šola. Tam so pod eno streho druženi predšolski oddelki švedskega in finskega vrtca, švedska in finska osnovna šola, ter še nekaj drugih lokalnih organizacij (knjižnica, mladinski center, center za mlade starše ...). V vrtec pa se ravno tako kot v Sloveniji, lahko vključijo po zaključenem porodniškem dopustu, kar na Finskem pomeni z 10. meseci.

Prav tako je takoj opazna razlika v razmerju zaposlenih in otrok. Poenostavljeno povedano imajo večinoma eno odraslo osebo več kot smo to vajeni v Sloveniji, čeprav je v ozadju bolj kompleksna računica normativov.

Takoj ob vstopu v vrtec so opazne tudi razlike v oblikovanju in opremljenosti prostorov. Vrtec Lilla Alexis deluje po odprtem principu, kar pomeni, da otroci lahko prosto prehajajo med igralnicami. Štiri skupine otrok uporabljajo 5 igralnic. Zanimivo je to, da niso vse igralnice opremljene z enakimi sredstvi, pač pa so določena na voljo le v eni od igralnic. Npr. kuhinjski kotiček je le v eni od štirih. Otroci, ki se želijo igrati v kuhinji, gredo v tisto igralnico.

VRTEC LITIJA

Cesta komandanta Staneta 8
1270 Litija
tel: 01/89 62 530
e-naslov: tajnistvo@vrtec-litija.si
www.vrtec-litija.si

Posebej padejo v oči garderobe z veliko oblačili, prilagojenimi trdim vremenskih razmeram severa. Imajo celo posebne sušilne omare, kjer mokra oblačila že v vrtcu lahko posušijo.

Drugačni so tudi prilagojeni stoli, katerih sedalo je na višini odraslega, prilagaja pa se spodnji del stola, z naslonom za noge otrok. Gre za prilagoditev prostora v skrbi za zdravje odraslih, ki so ob uporabi nizkega pohištva v prisilni drži telesa.

V švedskem vrtcu in predšolskem oddelku, ki deluje v prostorih šole, imajo otroci ločeno jedilnico. Gre za pravo mini menzo, v kateri si otroci sami postrežejo hrano. Ko pojedjo, tudi skrbno pospravijo vsak za sabo.

Vse materialne in prostorske rešitve dobijo svoj pravi pomen šele s tem, ko razumemo, po kakšnih pedagoških načelih delujejo vzgojitelji. Gostiteljice so poudarile, da njihov kurikulum podarja, da je vsaka situacija, učna/pedagoška situacija. To se zelo dobro izrazi ravno v primeru obedovanja v jedilnici. Otroci s tem pridobivajo na samostojnosti, učijo se kulturnega vedenja, učijo se presoditi, koliko si morajo naložiti na krožnik, da bodo lahko pojedli in ne bo velikih količin zavržene hrane. Ob tem pa so vzgojitelji njihovi tesni spremljevalci, ki opazujejo, kaj otroci počnejo, jih usmerjajo, jih spodbujajo in so potrpežljivi v procesu učenja otroka (ne naložijo mu, če sam ne more prijeti servirnega pripora, ampak mu pomagajo z usmeritvami, kako naj ga prime, da mu bo lažje). Zelo redko je videti večjo skupino otrok in več vzgojiteljic skupaj, zelo običajno pa je, da so otroci v manjših skupinicah, z eno vzgojiteljico. V materialnih in prostorskih pogojih se odražajo tudi trajnostni pristopi in vrednote, kar je eno od prednostnih področij delovanja vrtcev na območju občine Siuntio. Poleg tega uresničujejo še dve prednostni področji in sicer jezikovni razvoj otrok in izkoriščanje lokalnih naravnih okolij za igro in učenje. Tako obliko dela smo lahko opazovale tudi na deževen dan v gozdu.

Opazovanje dela po načelih gozdne pedagogike (oz. pedagogike na prostem) je bila za nas izjemno bogata izkušnja. Kljub zavedanju, kako dober vpliv ima narava na razvoj in učenje otrok, se v Sloveniji še vedno pogosto dogaja, da čakamo idealne vremenske razmere, da se ob obiskih narave sprašujemo o različnih potencialnih nevarnostih za otroke in se zaradi tega pogosto odločimo, da bomo aktivnost raje izvedli v razmerah, ki jih vzgojitelj oceni kot bolj kontrolirane. Na Finskem pa smo gozd obiskali na deževen in (za naše pojme) precej hladen dan. Otroci so kljub temu v gozdu posedali po tleh in se zaradi ustreznih oblačil lahko brezskrbno igrali in raziskovali. Del aktivnosti je bila usmerjena načrtovana dejavnost s področja matematike, del časa pa je bil namenjen prosti igri otrok.

Posebno vrednost smo prepoznale tudi v tem, na kakšen način strokovni delavci načrtujejo svoje delo. Vsak vzgojitelj za vsakega posameznega otroka pripravi individualni načrt, kjer zapiše dva cilja. En cilj s področja socialno-čustvenega učenja in en cilj vezan bolj na kognitivni (intelektualni) razvoj otroka. Ta dva cilja vzgojitelj oblikuje v dialogu s starši. Starši lahko svoja opažanja o otroku zabeležijo v isti spletni aplikaciji, kjer tako vzgojitelj kot tudi starši vidijo zapise eden drugega. Tretji del v aplikaciji pa je namenjen zapisu otrokovih izjav o njegovem doživljanju lastnega učenja in razvoja (samoocena). Poleg individualnega načrtovanja celoten tim enega oddelka vsak teden načrtuje dejavnosti in izmenjuje informacije o posameznih otrocih. Skupno načrtovanje se odvija v delovnem času. Takrat za skupino otrok poskrbijo delavci iz drugih oddelkov. Tim pa pripravi plan za naslednji teden, v obliki dnevnih skic in zabeležk o posameznih otrocih, ki so jim v pomoč tudi pri komunikaciji s starši in pri spremljanju zastavljenih ciljev za posamezne otroke.

Če povzamemo izkušnjo s senčenja na delovnem mestu v Finskem vrtcu in skušamo najti odgovor, kaj Finci imajo, česar mi nimamo, bi lahko rekli da:

VRTEC LITIJA

Cesta komandanta Staneta 8
1270 Litija
tel: 01/89 62 530
e-naslov: tajnistvo@vrtec-litija.si
www.vrtec-litija.si

- Nimajo posebej luksuznih prostorskih in materialnih pogojev.
- Nimajo nadpovprečnih plač (primerljivo s SLO, glede na višji standard).
- NE KOMPLICIRAJO!
- Imajo OBCUTEK, da so cenjeni in spoštovani (s strani staršev in družbe).
- Imajo izrazito na otoka osredinjen pristop (PRISOTNI odrasli).
- Imajo zavedanje o kompenzacijski vlogi vrtca (ZAUPANJE in NEOBSOJANJE staršev).

Erasmus+ je odlična priložnost, na eni strani za strokovni in profesionalni razvoj, po drugi strani pa je to tudi čas, ko se sodelavci povezujemo na bolj neformalen način. S seboj prinese turistične aktivnosti, ki so bile na Finskem bogate in navdihujoče. Neokrnjena divja narava, drugačni običaji Fincev, finsko savnanje in namakanje v ledeni vodi, celo zaledenelo morje smo videle – prvič v življenju. Izkušnja je nepozabna, tako v strokovnem kot tudi popotniškem smislu in nam bo ostala v najlepšem možnem spominu.

Prispevku dodajamo še dokument s predstavitvijo, ki smo jo pripravile za sodelavce in v katerem najdete veliko fotografij, ki o naši izkušnji povedo veliko več kot zapis.

